

Uloga i značaj bibliografija, bibliografa i bibliografskih aktivnosti u radu Orijentalnog Instituta Univerziteta u Sarajevu

The Role and Significance of Bibliographies, Bibliographers and Bibliographic Activities Held and Preserved by the Institute for Oriental Studies of the University of Sarajevo

Lamija Hatibović

Univerzitet u Sarajevu – Orijentalni institut, Sarajevo, Bosna i Hercegovina / Institute for Oriental Studies of the University of Sarajevo, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina

lamija.hatibovic87@gmail.com

Informacije o članku / Article Info

Primljen / Received 30. 10. 2020.

Prihvaćen / Accepted 5. 8. 2021.

Dostupan online / Available online: 1. 12. 2021.

Ključne riječi / Keywords

bibliografije, bibliografi, orijentalistika,
Orijentalni institut Univerziteta u Sarajevu

bibliographies, bibliographers, Oriental studies,
Oriental Institute of the University of Sarajevo

Sažetak / Abstract

U fokusu ovog rada je ukazivanje na značaj bibliografija i bibliografa u okviru rada Orijentalnog instituta Univerziteta u Sarajevu. Bibliografije Orijentalnog instituta Univerziteta u Sarajevu su najvećim dijelom objavljene u časopisu *Prilozi za orijentalnu filologiju*, ali postoji i nekoliko samostalnih bibliografija. U njihovoj izradi učestvovali su istraživači i bibliotekari. Svojim pristupom radu i po doprinosu orijentalistički kroz bibliografsku djelatnost, daleko najveću pažnju zaslužuje rad Bisere Nurudinović.

The focus of this paper is to display the role and significance of bibliographies, bibliographers and bibliographic activities held and preserved by the Institute for Oriental Studies of the University of Sarajevo. Bibliographies are mostly published through the journal *Contributions to Oriental Philology*. However, there are also several independent bibliographies, done by researchers and librarians. A researcher who deserves special focus, due to her approach to the body of work and her contribution to Oriental studies, especially bibliographies, is Bisera Nurudinović.

1. Uvod

Godine 2020. navršilo se sedamdeset godina od osnivanja Orijentalnog instituta Univerziteta u Sarajevu. Osim izučavanja opće i kulturne historije, književnosti i umjetnosti Bosne i Hercegovine u vrijeme osmanske uprave, jedan od važnih zadataka ove naučne ustanove je objavljivanje monografskih publikacija koje su rezultat naučnoistraživačkih projekata.¹ U tom smislu, iz pera istaknutih naučnika Instituta nastao je bogat opus radova koji se redovito konsultiraju u naučnim istraživanjima. U izdavačkoj produkciji Orijentalnog instituta Univerziteta u Sarajevu značajno mjesto zauzimaju i bibliografije, referentna građa bez koje bi naučni rad bio nezamisliv.

2. O bibliografijama u Orijentalnom institutu Univerziteta u Sarajevu

Većina bibliografija objavljenih u Orijentalnom institutu Univerziteta u Sarajevu nastala je kao prilog godišnjaku *Prilozi za orijentalnu filologiju*,² pa je do danas u ovom časopisu objavljena trideset i

1. Introduction

In 2020, the Institute for Oriental Studies of the University of Sarajevo marked its 70th anniversary of the founding. Apart from studying the general and cultural history, literature and art of Bosnia and Herzegovina during the Ottoman rule, one of the important tasks of this scientific institution is to publish monographic publications that are the result of scientific research projects.¹ With that in mind, from the quill of prominent scientists of the Institute, a rich opus of works emanated and it is regularly consulted in scientific research. In the publishing production of the Institute for Oriental Studies of the University of Sarajevo, a significant place also occupy bibliographies, reference material without which scientific work would be inconceivable.

2. Bibliographies in the Institute for Oriental Studies of the University of Sarajevo

Most of the bibliographies published at the Institute for Oriental Studies of the University of Sarajevo were created as a supplement to the annual *Prilozi*

¹ Više o zadacima Orijentalnog instituta Univerziteta u Sarajevu v. u Zlatar 2015, 9-17.

² Časopis *Prilozi za Orijentalnu filologiju (POF)* pokrenut je nakon osnivanja Orijentalnog instituta, 1950. godine.

¹ For more on the mission of the Oriental Institute of the University of Sarajevo, see: Zlatar 2015, 9-17.

jedna bibliografija. Radi se prvenstveno o autorsko-personalnim bibliografijama kojima se ukazalo na život i djelo istaknutih ličnosti naše orijentalistike, ali i retrospektivnim bibliografijama kroz koje je predstavljena izdavačka djelatnost Instituta određenog vremenskog perioda. Na stranicama časopisa *Prilozi za orijentalnu filologiju* objavljene su bibliografije brojnih naučnika koji su ostavili značajan trag u izučavanju prošlosti južnoslavenskih prostora poput Gliše Elezovića (v. Nurudinović 1969, 425-441), Hazima Šabanovića (v. Nurudinović 1976, 11-32), Branislava Đurđeva (v. Nurudinović 1980, 5-36; Nurudinović i Stanek 1996, 413-442), Vanče Boškova (v. Buzov 1985, 201-211), Nedima Filipovića (v. Kupusović 1985, 221-228), Muhameda A. Mujića (v. Buzov 1985, 213-220), Alije Bejtica (v. Čar-Drnda 1988, 203-210), Fehima Dž. Spahe (v. Kasumović A. 1996, 443-446), Ismeta Kasumovića (v. Kasumović A. 1996, 447-452), Avde Sućeske (v. Stanek 1997, 175-185), Sulejmana Grozdanića (v. Ljubović 1999, 181-190), Adema Handžića (v. Bavčić 1999, 191-199; 2007, 193-203), Halila Inaldžića (v. Oruč i Taš 2000, 273-291), Teufika Muftića (v. Bavčić 2005, 215-222), Saliha Trake (v. Bavčić 2010, 265-277), Džemala Čehajića (v. Bavčić 2012, 461-466), Ahmeda S. Aličića (v. Kasumović F. i Bavčić 2014, 261-269), Hatidže Čar-Drnda (v. Bavčić 2015, 501-510) i Esada Durakovića (v. Đelmo 2018, 379-399). Rad na retrospektivnim bibliografijama započeli su tadašnji uposlenici Instituta, biblioteka savjetnica Bisera Nurudinović i asistentica Svetlana Milić, a dr. Sabaheta Gačanin, naučna savjetnica, i dr. Madžida Mašić, naučna saradnica, nastavile su predano raditi na pripremi bibliografija kojima je predstavljena izdavačka djelatnost Instituta do 2009. godine (v. Milić 1988; Gačanin 1997; Mašić 2010). Uz ove bibliografije, akademik Feti Mehdiu je priredio *Bibliografiju jugoslovenske orijentalistike 1966–1990. godine (arabistika na albanskom jeziku u Jugoslaviji)* (v. Mehdiu 1991, 413-432), dok je Svetlana Milić priredila *Bibliografiju radova o književnosti muslimana na orijentalnim jezicima na prostoru Jugoslavije* (v. Milić 1990, 231-286). Značaj izrade bibliografija prepoznalo je kako naučnoistraživačko, tako i stručno osoblje Orijentalnog instituta Univerziteta u Sarajevu. Stoga, uobičajena je pojava da se u popisu objavljenih radova autora, osim izvornih naučnih radova, priloga i prikaza knjiga, nalazi i nekoliko bibliografija.

U ediciji *Posebna izdanja*³ Orijentalnog instituta Univerziteta u Sarajevu do sada su publicirane tri samostalne bibliografije koje se već decenijama koriste u naučnom radu. U praksi se pokazalo da se razlog izrazite upotrebne vrijednosti ovih bibliografija

*za orijentalnu filologiju*² (Contributions to Oriental Philology), and to this date, thirty-one bibliographies have been published in this journal. These are primarily author and personal bibliographies which point to the life and work of prominent personalities of our oriental studies, but also retrospective bibliographies through which the publishing activity of the Institute of a certain period of time is presented. On the pages of the journal *Prilozi za orijentalnu filologiju* bibliographies of numerous scientists who have left a significant trace in the study of the past of South Slavic areas, such as Gliša Elezović (see Nurudinović 1969, 425-441), Hazim Šabanović (see Nurudinović 1976, 11-32), Branislav Đurđev (see Nurudinović 1980, 5-36; Nurudinović and Stanek 1996, 413-442), Vanče Boškov (see Buzov 1985, 201-211), Nedim Filipović (see Kupusović 1985, 221-228), Muhamed A. Mujić (see Buzov 1985, 213-220), Alija Bejticić (see Čar-Drnda 1988, 203-210), Fehim Dž. Spaho (see Kasumović A. 1996, 443-446), Ismet Kasumović (see Kasumović A. 1996, 447-452), Avdo Sućeska (see Stanek 1997, 175-185), Sulejman Grozdanić (see Ljubović 1999, 181-190), Adem Handžić (see Bavčić 1999, 191-199; 2007, 193-203), Halil Inaldžik (see Oruč and Taš 2000, 273-291), Teufik Muftić (see Bavčić 2005, 215-222), Salih Trako (see Bavčić 2010, 265-277), Džemal Čehajić (see Bavčić 2012, 461-466), Ahmed S. Aličić (see Kasumović F. and Bavčić 2014, 261-269), Hatidža Čar-Drnda (see Bavčić 2015, 501-510) and Esad Duraković (see Đelmo 2018, 379-399) were published. Work on retrospective bibliographies was started by the then-employees of the Institute, library advisor Bisera Nurudinović and assistant Svetlana Milić, and Sabaheta Gačanin, PhD, scientific advisor, and Madžida Mašić, PhD, scientific associate, continued to work diligently on the preparation of bibliographies presenting the publishing activities of the Institute until 2009 (see Milić 1988; Gačanin 1997; Mašić 2010). In addition to these biographies, Academician Feti Mehdiu prepared the *Bibliography of Yugoslav Oriental Studies 1966–1990 (Arabic studies in the Albanian language in Yugoslavia)* (see Mehdiu 1991, 413-432), while Svetlana Milić prepared a *Bibliography of Works on Muslim Literature in Oriental Languages in Yugoslavia* (see Milić 1990, 231-286). The importance of making bibliographies was recognized by the scientific research staff and professional staff of the Institute for Oriental Studies of the University of Sarajevo. Therefore, it is a common occurrence that in the list of published works of the author, in addition to original scientific papers, contributions and book reviews, there are also several bibliographies.

³ Izdavačku djelatnost Orijentalnog instituta Univerziteta u Sarajevu čine edicije: *Posebna izdanja*, *Ostala izdanja* i *Monumenta Turcica Historiam Slavorum Meridionalium Illustrantia*.

² The journal *Prilozi za orijentalnu filologiju (POF)* was launched after the founding of the Oriental Institute, in 1950.

krije u njihovoj izradi, odnosno u tome što su u njihovom slučaju ispunjeni svi zadaci bibliografije u koje spadaju: “[...] istraživačka akribičnost, tačnost, pouzdanost, doslednost, preglednost i maksimalna potpunost opisivanja, usklađeni sa unapred zadatim pravilima, koja treba jedinstveno primenjivati što sve obezbeđuje i njenu naučnost” (Vraneš 2001, 16). U tri knjige: *Bibliografija jugoslovenske orijentalistike 1918–1945*, *Bibliografija jugoslovenske orijentalistike 1945–1960*. i *Bibliografija jugoslovenske orijentalistike 1961–1965*, koje obuhvataju nekoliko perioda kroz koje je obrađena bogata pisana zaostavština naših prostora u oblasti orijentalistike, Bisera Nurudinović, tadašnja bibliotekarka Orijentalnog instituta Univerziteta u Sarajevu, građu je sistematizirala prema sljedećim oblastima: opšti dio, islamska filozofija, islamistika, etnografija, matematika i astronomija, upravne, prosvjetne i humanitarne ustanove, medicina, umjetnost, natpisi, numizmatika, arabistika, turkologija, iranistika, naša orijentalna književnost osmanskog perioda, istorija, putopisi, biografije i bibliografije (v. Nurudinović 1968; 1981; 1986). Ove iscrpne, anotirane bibliografije rađene su istom metodologijom, sa neznatnim izmjenama. Svakim svojim bibliografskim elementom i bilješkom dodatno su potvrdile činjenicu da je bibliografija zapravo “[...] integralni dio svakog naučnog rada i neophodan preduvjet za utvrđivanje osnova u cilju definiranja naučnih rezultata.” Jednostavno, “[...] ona je nezaobilazan i nezamjenljiv put u naučni rad” (Rešidbegović 1998, 79).

3. Bibliografi u Orijentalnom institutu Univerziteta u Sarajevu

Prema definiciji Enciklopedijskog leksikona bibliotekarstva, “bibliograf (grč.) je onaj koji se stručno bavi bibliografijom, piše bibliografske napise ili sastavlja razne bibliografije. Zato bibliograf treba da bude dobar poznavalac knjige, bibliotečke, štamparske i izdavačke djelatnosti.” (Grubačić 1964, 25) Bibliografi Orijentalnog instituta Univerziteta u Sarajevu svojim radom i doprinosom nauci istinski su opravdali ove navode jer su bili vrsni poznavaoци svoje struke, a za njihove bibliografije se potvrdilo da “[...] korisnost i uspešnost ne zavise od socijalnih zbivanja i političkog poretka, već od obrazovanosti i istraživačkog dara bibliografa.” (Vraneš 2001, 13) Pored Osmana Asafa Sokolovića, Rudolfa Zaplate, Alije Bejtića, Hazima Šabanovića, Muhameda Hadžijahića i Fejzulaha Hadžibajrića, Bisera Nurudinović slovi za jednog od najboljih bibliografskih stručnjaka iz oblasti orijentalistike. Ujedno je riječ o najznačajnijem bibliografu u sedamdesetogodišnjoj prošlosti Orijentalnog instituta Univerziteta u Sarajevu. Rođena je 14. XII 1928. godine u Banjoj Luci. Diplomirala je na Odsjeku za orijentalistiku Filozofskog fakulteta u Sarajevu, 27. XII 1958. go-

In edition *Posebna izdanja (Special editions)*³ of the Institute for Oriental Studies of the University of Sarajevo, three independent bibliographies have been published so far, which have been used in scientific work for decades. In practice, it has been shown that the reason for the distinct use value of these bibliographies lies in their production, i.e. which in their case, all the tasks of the bibliography are fulfilled: “[...] research meticulousness, accuracy, reliability, consistency, clarity and maximal full description, harmonized with pre-set rules, which should be uniformly applied, ensures its scientific nature” (Vraneš 2001, 16). In three books: *Bibliografija jugoslovenske orijentalistike 1918–1945* (Bibliography of Yugoslav Oriental Studies 1918–1945), *Bibliografija jugoslovenske orijentalistike 1945–1960*. (Bibliography of Yugoslav Oriental Studies 1945–1960) and *Bibliografija jugoslovenske orijentalistike 1961–1965* (Bibliography of Yugoslav Oriental Studies 1961–1965), covering several periods during which the rich written legacy of our areas in the field of Oriental Studies was processed, Bisera Nurudinović, then-librarian of the Institute for Oriental Studies of the University of Sarajevo, systematized the material according to the following fields: general part, Islamic philosophy, Islam, ethnography, mathematics and astronomy, administrative, educational and humanitarian institutions, medicine, art, inscriptions, numismatics, Arabic studies, Turkology, Iranian studies, our oriental literature of the Ottoman period, history, travelogues, biographies and bibliographies (see Nurudinović 1968; 1981; 1986). These exhaustive, annotated bibliographies were made using the same methodology, with minor modifications. With each of their bibliographic elements and notes, they further confirmed the fact that the bibliography is in fact “[...] an integral part of every scientific work and a necessary precondition for determining the basis in order to define scientific results.” Simply, “[...] it is an unavoidable and irreplaceable path to scientific work” (Rešidbegović 1998, 79).

3. Bibliographers at the Institute for Oriental Studies of the University of Sarajevo

According to the definition of the Encyclopaedic Lexicon of Librarianship, “a bibliographer (Greek) is one who professionally deals with bibliography, writes bibliographic articles or compiles various bibliographies. That is why a bibliographer should be a good connoisseur of books, library, printing and publishing activity” (Grubačić 1964, 25). The bibliographers of the Institute for Oriental Studies of the

³ The publishing activity of the Oriental Institute of the University of Sarajevo consists of editions: *Special editions*, *Other editions* and *Monumenta Turcica Historiam Slavorum Meridionalium Illustrantia*.

dine. Pored Orijentalnog instituta Univerziteta u Sarajevu, u kojem je provela najveći dio svog radnog vijeka, radila je i u Mjesnom sindikalnom vijeću u Banjoj Luci (1. III 1947. – 31. V 1948) i Republičkom vijeću sindikata BiH u Sarajevu (1. III 1954. – 30. VI 1954). Rad Bisere Nurudinović u Orijentalnom institutu Univerziteta u Sarajevu pokriva je više poslova. Svoju karijeru u ovoj naučnoj ustanovi započela je u svojstvu knjižničara. Ubrzo je napredovala, stekla stručno zvanje bibliotekara i položila stručni ispit, da bi vremenom bila u svim organima upravljanja, što je uključivalo: tehničko uredništvo časopisa *Prilozi za orijentalnu filologiju*, poziciju vršioca dužnosti direktora kraći period, člana Odbora sindikalnog vijeća, višeg bibliotekara i na koncu stručnog savjetnika-bibliotekara u Odjelu za dokumentaciju, gdje je radila do decembra 1983. godine kada joj se prekida radni odnos odlaskom u penziju. Bisera Nurudinović je umrla u Sarajevu 13. V 2012. godine. (V. Arhiv Orijentalnog instituta 1978; Husić 2015, 71)

Pored izrade bibliografija, Nurudinović je učestvovala u više naučnih projekata i objavila značajan broj naučnih radova (v. Bavčić 2015, 497-500). Na osnovu dokumenata iz personalnog lista koji se čuvaju u Arhivu Orijentalnog instituta, dobili smo uvid u još neke pojedinosti iz zavidne karijere Bisere Nurudinović koje dodatno potvrđuju njenu stručnost. U njenom izboru u više zvanje bibliotekara savjetnika, Komisija u sastavu Muhamed Mujić, stručni savjetnik u Orijentalnom institutu, Salih Trako, stručni savjetnik u Orijentalnom institutu, i dr. Ljubinka Bašović, docent Filozofskog fakulteta, podnijela je zajednički referat Savjetu Orijentalnog instituta o izboru u više zvanje Bisere Nurudinović, 7. IV 1978. godine. U izvještaju je detaljno opisan njen rad koji je tekao u tri faze: bibliotekski poslovi, rad na Bibliografijama Instituta i rad na orijentalnim izvorima. Kada je riječ o bibliotekskim poslovima, Komisija je posebno istakla njenu uspješnu izradu stručnog kataloga po sistemu UDK, na osnovu čega je Biblioteka imala uređen inventar, te stručni i abecedni katalog. U objavljivanju *Bibliografija jugoslovenske orijentalistike*, članovi Komisije su istakli da su ove publikacije dale poseban doprinos orijentalistici, što potvrđuju brojne recenzije kako na domaćem tlu, tako i inostranstvu. Za primjer su naveli šest stranih časopisa u kojima su prikazane Bibliografije: *Süd Forschungen* XXVIII, München 1969, 361-362; *Palestinskij sbornik* 21 (84), Moskva 1970, 255; *Bibliografya, Kitap Haberleri Bülteni* I, 2, Ankara 1972, 85-86; *Orientalistische Literaturzeitung* LXIX, 7/8, Leipzig 1974, 380-382; *Asian und African Studies* VI, Bratislava 1970, 197-198; *Turcica* III, Paris 1973, 194-197. (Arhiv Orijentalnog instituta 1978). Autori prikaza su istaknuta imena orijentalistike: İsmail Eren (*Bi-*

University of Sarajevo, with their work and contribution to science, truly justified these statements because they were excellent experts in their field, and their bibliographies were confirmed to be “[...] usefulness and success do not depend on social events and political order, but on the education and research talent of the bibliographer” (Vraneš 2001, 13).

In addition to Osman Asaf Sokolović, Rudolf Zaplata, Alija Bejtić, Hazim Šabanović, Muhamed Hadžijahić, and Fejzulah Hadžibajrić, Bisera Nurudinović is known as one of the best bibliographic experts in the field of Oriental Studies. It is also the most important bibliographer in the seventy years of the Institute for Oriental Studies of the University of Sarajevo. She was born on December 14, 1928 in Banja Luka. She graduated from the Department of Oriental Studies at the Faculty of Philosophy in Sarajevo on December 27, 1958. In addition to the Institute for Oriental Studies of the University of Sarajevo, where she spent most of her working life, she also worked in the Local Trade Union Council in Banja Luka (March 1, 1947 – May 31, 1948) and the Republic Council of Trade Union of BIH in Sarajevo (March 1, 1954). – June 30, 1954). Work of Bisera Nurudinović in the Institute for Oriental Studies of the University of Sarajevo covered more tasks. She began her career in this scientific institution as a librarian. She soon progressed, acquired the professional title of librarian and passed the professional exam, to eventually be in all governing bodies, which included: technical editorial board of the journal *Prilozi za orijentalnu filologiju*, the position of acting director for a short period of time, member of the Trade Union Council, senior librarian and finally professional advisor-librarian in the Documentation Department where she worked until December 1983, when her employment was terminated upon retirement. Bisera Nurudinović died in Sarajevo on May 13, 2012. (see Arhiv Orijentalnog instituta 1978; Husić 2015, 71)

In addition to bibliography compiling, Nurudinović has participated in several scientific projects and published a significant number of scientific papers (see Bavčić 2015, 497-500). Based on the documents from the personal list that are kept in the Archives of the Institute for Oriental Studies, we got an insight into some more details from the enviable career of Bisera Nurudinović, which further confirm her expertise. In her election in the higher title of librarian advisor, the Commission composed of Muhamed Mujić, professional advisor at the Institute for Oriental Studies, Salih Trako, professional advisor at the Institute for Oriental Studies, and Ljubinka Bašović, PhD, assistant professor at the Faculty of Philosophy, submitted a joint report to the Council of the Institute for Oriental Studies about election in the higher title of Bisera Nurudi-

bibliografya, Kitap Haberleri Bülteni), Hasan Kaleshi (*Südost Forschungen XXVIII*), Alexandre Popovic (*Orientalistische Literaturzeitung LXIX, Turcica III*), Vojtech Kopcan (*Asian und African Studies VI*) (v. Bavčić 2015, 497-498). O uspješnom radu Bisere Nurudinović svjedoče i upitnici za ocjenjivanje službenika sa zvanjima, službenika naučnih ustanova, odnosno ustanova u oblasti kulture, u kojima je ocjenjivana najvećom ocjenom "ističe se". Rad Bisere Nurudinović je prepoznat i priznat i od strane Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, države u kojoj je živjela i djelovala, pa je tako 1981. godine odlikovana Ordenom rada sa srebrnim vijencem (*Službeni list SFRJ* 1981, 966).

Nakon penzionisanja Bisere Nurudinović, bibliografije u Orijentalnom institutu Univerziteta u Sarajevu objavljivali su povremeno bibliotekari i istraživači i nisu bile dio sistemskog plana i istraživanja. Moguće je da su na stagnaciju u tom smislu utjecala ratna zbivanja i spaljivanje Instituta 17. maja 1992. godine. Ipak, bitno je napomenuti da je u novijoj historiji Orijentalnog instituta Univerziteta u Sarajevu na polju bibliografskog rada najveći doprinos dala viša bibliotekarka Mubera Bavčić, objavljivanjem osam autorsko-personalnih bibliografija bivših saradnika Orijentalnog instituta Univerziteta u Sarajevu, kao i selektivnu bibliografiju o tesavvufu, tarikatima i tekijama (v. Bavčić 2011, 479-567).

Uposlenici Orijentalnog instituta Univerziteta u Sarajevu objavljivali su bibliografije i u drugim publikacijama. Osim već ranije spomenute bibliografije Mubere Bavčić o tesavvufu, tarikatima i tekijama, vrijedno je spomenuti i bibliografiju radova o historiji osmanskodobne Bosne koju su priredili stručni saradnici Instituta Amer Maslo i Lamija Hatibović (v. Maslo i Hatibović 2020, 331-378). Isti autori su priredili i bibliografiju radova o prošlosti Bosne i Hercegovine u turskoj historiografskoj periodici od 2010. do 2020. godine (v. Maslo i Hatibović 2021, 289-304). Iz svega navedenog možemo zaključiti koliko se važnosti pridavalo bibliografskom i bibliotekarskom poslu, te koliko su bibliografi, prije svega Bisera Nurudinović, posjedovali izuzetnu bibliografsku erudiciju, dosljednost i tačnost.

4. Zaključna riječ

Koliko god smatrali da je bibliografija usko povezana s naučnim radom, na osnovu neophodnog konsultiranja referentne građe u svim fazama naučnog rada, zasigurno je možemo smatrati i njegovim sastavnim dijelom. Oni koji se bave izradom bibliografija bilo koje vrste, znaju koliko znanja i temeljitosti je potrebno da bi jedna bibliografija bila kompletirana i na koncu upotrebljiva za korisnike. Bibliografije koje su nastale vrijednim doprinosom radnika Orijentalnog instituta Univerziteta u Sarajevu predstavljaju značajna djela i publikacije koje su

nović on April 7, 1978. The report describes in detail her work, which took place in three phases: library work, work on the Bibliographies of the Institute and work on oriental sources. When it comes to library work, the Commission especially emphasized her successful formation of a professional catalogue according to the UDC system, on which bases the Library had an organized inventory, as well as a systematic and alphabetical catalogue. In publishing of *Bibliography of Yugoslav Oriental Studies*, the members of the Commission pointed out that these publications made a special contribution to Oriental Studies, which is confirmed by numerous reviews both at home and abroad. As an example, they cited six foreign journals in which Bibliographies were presented: *Südost Forschungen XXVIII*, München 1969, 361-362; *Palestinski sbornik* 21 (84), Moskva 1970, 255; *Bibliografya, Kitap Haberleri Bülteni* I, 2, Ankara 1972, 85-86; *Orientalistische Literaturzeitung LXIX*, 7/8, Leipzig 1974, 380-382; *Asian und African Studies VI*, Bratislava 1970, 197-198; *Turcica III*, Paris 1973, 194-197. (Arhiv Orijentalnog instituta 1978). The authors of the review are prominent names in Oriental studies: İsmail Eren (*Bibliografya, Kitap Haberleri Bülteni*), Hasan Kaleshi (*Südost Forschungen XXVIII*), Alexandre Popovic (*Orientalistische Literaturzeitung LXIX, Turcica III*), Vojtech Kopcan (*Asian und African Studies VI*) (see Bavčić 2015, 497-498). The successful work of Bisera Nurudinović is also evidenced by the questionnaires for the evaluation of officials with titles, employees of scientific institutions, i.e. institutions in the field of culture, in which she was evaluated with the highest grade "stands out". The work of Bisera Nurudinović was recognized and acknowledged by the Socialist Federal Republic of Yugoslavia, the state in which she lived and worked, so in 1981 she was awarded the Order of Labour with Silver Wreath (*Službeni list SFRJ* 1981, 966).

After the retirement of Bisera Nurudinović, bibliographies at the Institute for Oriental Studies of the University of Sarajevo were published occasionally by librarians and researchers and were not part of the system plan and research. It is possible that the stagnation in this regard was influenced by the war and the burning of the Institute on May 17, 1992. Nevertheless, it is important to note that in the recent history of the Institute for Oriental Studies of the University of Sarajevo, in the field of bibliographic work, the greatest contribution was made by senior librarian Mubera Bavčić, by publishing eight author's and personal bibliographies of former associates of the Institute for Oriental Studies of the University of Sarajevo, as well as selective bibliography on tasawwuf, tarikats and tekkes (see Bavčić 2011, 479-567). Employees of the Institute

na usluzi današnjim i budućim generacijama. Riječi Bisere Nurudinović o bibliografijama Instituta, da bi “veoma korisno bilo ovaj posao nastaviti i to naše ogromno književno blago zabilježiti” (Nurudinović 1996, 73) objelodanile su se kroz generacije poslije nje tako da do danas bilježimo značajan broj različitih bibliografija koje su nastale u Orijentalnom institutu Univerziteta u Sarajevu. Uskoro bi u izdanju ove ustanove trebala biti publicirana i bibliografija koja će, po uzoru na rad Bisere Nurudinović, objediniti dosadašnje naučne i stručne publikacije Instituta. Knjiga nosi naslov “Bibliografija izdanja Orijentalnog instituta 1950–2020 = Bibliography of Publications of the Institute for Oriental Studies 1950–2020”, a na njoj pripremi radile su Mubera Bavčić i Lamija Hatibović, bibliotekarke Orijentalnog instituta Univerziteta u Sarajevu. Ova će publikacija, između ostalog, biti i podsjećanje na rad Bisere Nurudinović i zadatak koji je ostavila svima nama, da nastavimo tamo gdje je ona stala.

for Oriental Studies of the University of Sarajevo have published bibliographies in other publications as well. In addition to the previously mentioned bibliography of Mubera Bavčić on tesawwuf, tarikats and tekkes, it is worth mentioning the bibliography of works on the history of Ottoman Bosnia prepared by professional associates of the Institute, Amer Maslo and Lamija Hatibović (see Maslo and Hatibović 2020, 331-378). The same authors also prepared a bibliography of works on the past of Bosnia and Herzegovina in the Turkish historiographical periodicals from 2010 to 2020 (see Maslo and Hatibović 2021, 289-304). From all the above, we can conclude how much emphasis was given to bibliographic and library work, and how many bibliographers, primarily Bisera Nurudinović, possessed exceptional bibliographic erudition, consistency and accuracy.

4. Concluding words

As much as we consider that the bibliography is closely related to scientific work, based on the necessary consultation of reference material in all phases of scientific work, we can certainly consider it as its integral part. Those who create bibliographies of any kind know how much knowledge and thoroughness is needed for a bibliography to be completed and ultimately usable for its users. Bibliographies created by the valuable contribution of the staff of the Institute for Oriental Studies of the University of Sarajevo, represent significant works and publications that are at the service of present and future generations. Bisera Nurudinović's words about the bibliographies of the Institute, “it would be very useful to continue this work and record our great literary treasure” (Nurudinović 1996, 73) are revealed through the generations after her, and we now record a significant number of different bibliographies created at the Institute for Oriental Studies of the University of Sarajevo. A bibliography in the edition of this institution should soon be published, which will, following the example of the work of Bisera Nurudinović, unite the previous scientific and professional publications of the Institute. The book has the title “Bibliografija izdanja Orijentalnog instituta 1950–2020 = Bibliography of Publications of the Institute for Oriental Studies 1950–2020”, and Mubera Bavčić and Lamija Hatibović, librarians of the Institute for Oriental Studies of the University of Sarajevo, worked on its preparation. This publication will, among other things, be a reminder of the work of Bisera Nurudinović and the task she left to all of us, to continue where she left off.

Izvori / Sources

Arhiv Orijentalnog instituta Univerziteta u Sarajevu. Personalni dosije Bisere Nurudinović: (Izvještaj komisije o izboru Bisere Nurudinović u više zvanje, 7. IV 1978. godine (na 3. str.)) / Archives of the Institute for Oriental Studies of the University of Sarajevo. Personal file of Bisera Nurudinović: (Report of the Commission on the election of Bisera Nurudinović to a higher title, April 7, 1978 (on p. 3))

Službeni list na Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija, XXXVII (36): 965-972.

Literatura / Bibliography

- Bavčić, Mubera. 1999. "Bibliografija radova dr. Adema Handžića" *Prilozi za orijentalnu filologiju* 47-48: 191-199.
- Bavčić, Mubera. 2005. "Bibliografija radova prof. dr. Teufika Muftića" *Prilozi za orijentalnu filologiju* 54: 215-222.
- Bavčić, Mubera. 2007. "Bibliografija radova dr. Adema Handžića" *Prilozi za orijentalnu filologiju* 56: 193-203.
- Bavčić, Mubera. 2010. "Bibliografija radova Salih Trake" *Prilozi za orijentalnu filologiju* 59: 265-277.
- Bavčić, Mubera. 2011. "Selektivna bibliografija radova o tesavvufu, tarikatima i tekijama" *U Mjesto i uloga derviških redova u Bosni i Hercegovini: Zbornik radova povodom obilježavanja 800 godina od rođenja Džalaluddina Rumija*, 479-567. Sarajevo: Orijentalni institut u Sarajevu, Naučnoistraživački institut "Ibn Sina".
- Bavčić, Mubera. 2012. "Bibliografija radova Džemala Čehajića" *Prilozi za orijentalnu filologiju*, 61: 461-466.
- Bavčić, Mubera. 2015. "Bibliografija radova Bisere Nurudinović" *Prilozi za orijentalnu filologiju* 64: 497-500.
- Bavčić, Mubera. 2015. "Bibliografija radova Dr. Hatidže Čar-Drnda" *Prilozi za orijentalnu filologiju* 64: 501-510.
- Buzov, Snježana. 1985. "Bibliografija radova dr. Vanče Boškova" *Prilozi za orijentalnu filologiju* 34: 201-211.
- Buzov, Snježana. 1985. "Bibliografija radova Muhameda A. Mujića" *Prilozi za orijentalnu filologiju* 34: 213-220.
- Čar-Drnda, Hatidža. 1988. "Bibliografija radova Alije Bejtića" *Prilozi za orijentalnu filologiju* 37: 203-210.
- Delmo, Minela. 2018. "Esad Duraković: bibliografija (selektivna)" *Prilozi za orijentalnu filologiju* 67: 379-399.
- Gaćanin, Sabaheta. 1997. "Pregled izdanja Orijentalnog instituta 1986-1997. sa bibliografijom radova u POF-u 35-45" *Prilozi za orijentalnu filologiju* 46: 151-173.
- Grubačić, Kosta. 1964. *Leksikon bibliotekarstva*. Sarajevo: Zavod za izdavanje udžbenika.
- Husić, Aladin, ur. 2015. *Orijentalni institut u Sarajevu 1950-2015. = The Oriental Institute in Sarajevo 1950-2015*. Sarajevo: Orijentalni institut.
- Kasumović, Azra. 1996. "Bibliografija radova Fehima Dž. Spahe" *Prilozi za orijentalnu filologiju* 44-45: 443-446.
- Kasumović, Azra. 1996. "Bibliografija radova dr. Ismeta Kasumovića" *Prilozi za orijentalnu filologiju* 44-45: 447-452.
- Kasumović, Fahd, i Mubera Bavčić. 2014. "Bibliografija radova dr. Ahmeda S. Aličića" *Prilozi za orijentalnu filologiju* 63: 261-269.
- Kupusović, Amina. 1985. "Bibliografija radova akademika prof. Nedima Filipovića" *Prilozi za orijentalnu filologiju* 34: 221-228.
- Ljubović, Amir. 1999. "Selektivna bibliografija prof. dr. Sulejmana Grozdanića" *Prilozi za orijentalnu filologiju* 47-48: 181-190.
- Maslo, Amer, i Lamija Hatibović. 2020. "Prostor današnje Bosne i Hercegovine u osmanskome periodu na stranicama časopisa *Bosna Franciscana* – Selektivna bibliografija radova" *Bosna Franciscana* 53: 331-378.
- Maslo, Amer, i Lamija Hatibović. 2021. "Prilozi o prošlosti Bosne i Hercegovine u turskoj historiografskoj periodici (2010-2020)" *Historijski pogledi* 5: 289-304.
- Mašić, Madžida. 2010. "Pregled izdanja Orijentalnog instituta 1998-2009. sa bibliografijom radova u POF-u 46-58" *Prilozi za orijentalnu filologiju* 59: 227-263.
- Mehdiu, Feti. 1991. "Prilog bibliografiji jugoslovenske orijentalistike 1966-1990 (arabistika na albanskom jeziku u Jugoslaviji)" *Prilozi za orijentalnu filologiju* 40: 413-432.
- Milić, Svetlana. 1988. "Pregled izdanja Orijentalnog instituta sa bibliografijom radova u njima (1975-1985)" *Prilozi za orijentalnu filologiju* 37: 211-240.
- Milić, Svetlana. 1990. "Bibliografija radova o književnosti Muslimana na orijentalnim jezicima kod nas" *Prilozi za orijentalnu filologiju* 39: 231-286.

- Nurudinović, Bisera. 1968. *Bibliografija jugoslovenske orijentalistike = Bibliography of Yugoslav Orientalistics 1945–1960*. Sarajevo: Orijentalni institut.
- Nurudinović, Bisera. 1969. “Bibliografija radova Gliše Elezovića” *Prilozi za orijentalnu filologiju* 14–15: 425-441.
- Nurudinović, Bisera. 1976. “Bibliografija radova dr Hazima Šabanovića” *Prilozi za orijentalnu filologiju* 22–23: 11-32.
- Nurudinović, Bisera. 1980. “Bibliografija radova akademika prof. dr. Branislava Đurđeva” *Prilozi za orijentalnu filologiju* 28–29: 5-36.
- Nurudinović, Bisera. 1981. *Bibliografija jugoslovenske orijentalistike = Bibliography of Yugoslav Orientalistics 1961–1965*. Sarajevo: Orijentalni institut.
- Nurudinović, Bisera. 1986. *Bibliografija jugoslovenske orijentalistike = Bibliography of Yugoslav Orientalistics 1918–1945*. Sarajevo: Orijentalni institut.
- Nurudinović, Bisera. 1996. “Bibliografija u svjetlu izdanja Orijentalnog instituta” *Bosniaca časopis Nacionalne i univerzitetske biblioteke* 1: 72-73.
- Nurudinović, Bisera, i Emina Stanek. 1996. “Bibliografija radova akademika prof. dr. Branislava Đurđeva” *Prilozi za orijentalnu filologiju* 44–45: 413-442.
- Oruč, Hatice, i Hülya Taş. 2000. “Bibliografija radova Halila Inaldžika” *Prilozi za orijentalnu filologiju* 49: 273-291.
- Rešidbegović, Amra. 1998. “Osnovi poznavanja bibliografije” *Bosniaca: časopis Nacionalne i univerzitetske biblioteke Bosne i Hercegovine* 3 (3): 68-80.
- Stanek, Emina. 1997. “Bibliografija radova akademika Avde Sućeske – u povodu sedamdeset godina života” *Prilozi za orijentalnu filologiju* 46: 175-185.
- Vraneš, Aleksandra. 2001. *Osnovi bibliografije*. Beograd: Narodna biblioteka Srbije.
- Zlatar, Behija. 2015. “Orijentalni institut u Sarajevu (1950–2015)” U *Orijentalni institut u Sarajevu 1950–2015*. = *The Oriental Institute in Sarajevo 1950–2015*, priredio Aladin Husić, 9-17. Sarajevo: Orijentalni institut.